culturele en kunstzinnige vorming 2

Correctievoorschrift HAVO

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

20 04

Afnametijdstip 2

inzenden scores
Voor dit examen hoeft u geen afnamegegevens aan de Citogroep te verstrekken.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Het correctievoorschrift bestaat uit:
1 Regels voor de beoordeling
2 Algemene regels
3 Vakspecifieke regels
4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met zoveel mogelijk overeenkomstige toepassing van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Van overeenkomstige toepassing is ook de Regeling beoordeling centraal examen CEVO-02-806, Uitleg Gele katern nr. 18 van 31 juli 2002.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
1a De directeur kan een tweede corrector aanwijzen. In dat geval dient in dit correctievoorschrift voor “gecommitteerde” telkens te worden gelezen “tweede corrector”. Indien de directeur geen tweede corrector aanwijst zijn de betreffende bepalingen niet van toepassing.
2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel.
Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, .., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinator of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn.
Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Voor deze toets kunnen maximaal 62 scorepunten worden behaald.
Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Indien geen tweede corrector is aangewezen stelt de examinator de score vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer die de school heeft vastgesteld.
De CEVO zal een waarde voor de normeringsterm N bekend maken, die zou hebben gegolden, als deze toets als centraal examen was afgenomen.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak culturele en kunstzinnige vorming 2 HAVO zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Antwoorden	Deel-scores

Blok 1

Maximumscore 1

1 ☐ één van de volgende:
- In protestantse/calvinistische kerken werd soberheid gepredikt. Kerkgebouwen mochten geen beelden / afbeeldingen / versierende elementen bevatten.
- Door de opkomst / overheersende rol van het protestantisme was (in de meeste provincies) de positie van de katholieke kerk sterk verzwakt.

Maximumscore 2

2 ☐ Als gevolg van de vraag van de burgerij ontstond een toename van (twee van de volgende):
- de diverse specialisaties binnen de schilderkunst, zoals landschappen, zeegezichten, stillevens, portretten, genrestukken, etc.
- schilderijen op klein formaat.
- kopieën van belangrijke en grote werken; deze werden vervolgens in de huiskamer opgehangen.
- de diversiteit in schilderstijlen (bijvoorbeeld het fijnschilderen).

per juist antwoord 1

Maximumscore 2

3 ☐
- Volgens *de regels van de kunst* moest een groepsportret/schuttersstuk alle daaraan meebetalende burgers statig en herkenbaar weergeven. De schutters werden doorgaans ten voeten uit en statisch, in een horizontale rij, geportretteerd 1
- Volgens *de regels van de wapenschouwing* moesten de wapens (in volle glorie, blinkend en wel) goed zichtbaar en geordend afgebeeld zijn 1

Maximumscore 2

4 ☐
- *Vrijheid:* in de voorstelling zie je (op het eerste gezicht) een chaos van bewegende mensen die bezig zijn zich op te stellen, een geweer te laden, te trommelen, etc. 1
- *Discipline:* de grote lijn van de compositie in ogenschouw genomen zie je toch structuur/eenheid in de veelheid, want de schutters staan in een waaiervormige massa achter het centrum van de compositie, hun kapitein 1

Maximumscore 1

5 ☐ één van de volgende:
- De voornaamste (en waarschijnlijk meest betalende) personen staan er prominent op, in vol ornaat en ten voeten uit. Van de meeste andere schutters is vooral het gezicht duidelijk geportretteerd.
- De schutters zijn niet, zoals gebruikelijk, rustig poserend of aanzittend bij de maaltijd als statische figuren neergezet, maar in een groots schouwspel als (heldhaftige) beschermers van de stad.
- Het schilderij geeft de indruk van een momentopname tijdens de uitvoering van hun werkzaamheden als schutter.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Maximumscore 3

6 ☐ drie van de volgende:
- De figuren worden gepresenteerd als een tableau-vivant, alsof zij deel uitmaken van een geregisseerde of opgevoerde scène.
- De gebaren/gestiek van bepaalde individuen en ook de actie van de groep als geheel zijn theatraal en expressief, of: Er is sprake van zeer diverse blikrichtingen en houdingen, of: De figuren lijken in actie, zoals de kapitein: met geopende mond, de voet opgetild en de arm uitgestoken.
- De aandacht voor de diversiteit en het vertoon van kostuums is theatraal te noemen.
- De architectuur/poort op de achtergrond doet aan als een decor.
- dramatische lichtval, of: Het clair-obscur is theatraal van karakter.
- Er wordt gebruik gemaakt van personen/dieren die er eigenlijk niet in thuis horen (zoals het meisje en de hond).

per juist antwoord **1**

Maximumscore 1

7 ☐ Het vormde een verwijzing naar het heldhaftige verleden, waarin de Batavieren onder aanvoering van Claudius Civilis in opstand kwamen tegen de Romeinen, net zoals de Nederlanders dat in de zestiende eeuw onder leiding van Willem van Oranje deden tegen de Spanjaarden.

Maximumscore 2

8 ☐ drie van de volgende:
- De figuren in het schilderij waren te klein en zeker niet verheven.
- De weergave van Claudius Civilis sloot niet aan bij het ideaalbeeld van een goed geproportioneerde klassieke held.
- De figuranten waren geen poserende klassieke figuren, maar doen eerder aan als een ongeorganiseerde groep bandieten.
- Een held moest ongeschonden weergegeven worden; het geschonden oog van Claudius Civilis is echter goed te zien.
- Er zijn nauwelijks klassieke architectuurkenmerken weergegeven.
- De stijl van schilderen wijkt af van de fijnschilderstijl.

Indien drie antwoorden juist **2**
Indien twee antwoorden juist **1**
Indien één antwoord juist **0**

Maximumscore 1

9 ☐ Rembrandt werkte eerder vanuit kleurvlakken - de figuren zijn niet scherp van elkaar te onderscheiden -, het licht, de sfeer en de materialiteit van de verf, dan vanuit de precieze lijnen van de tekening.

Maximumscore 2

10 ☐ Rembrandt voerde gedurende zijn carrière steeds vernieuwingen door in zijn onderwerpen, compositie en schilderstijl. Hij werd vooral beroemd vanwege zijn ongeëvenaarde wijze van karakteruitbeelding in zijn portretten.

Indien een deel van het antwoord juist **1**

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Blok 2

11 ☐ **Maximumscore 1**
één van de volgende:
- Het gildesysteem werd toegepast (opbouw volgens: leerling - gezel - meester).
- De ateliers refereerden aan middeleeuwse bouwplaatsen en ambachtelijke werkplaatsen, waarbij onder leiding van een meester gewerkt werd aan een project.
- In de ateliers werd zo min mogelijk verschil gemaakt tussen kunst en ambacht.

Maximumscore 2
12 ☐ vier van de volgende:
Metaalbewerking, houtbewerking, textiel/weverij, keramiek, steenbewerking/steenhouwerij, kleur/ververij, glasschilderkunst, fotografie/reclame, muurschilderkunst, bouw/architectuur, drukkerij, plastische vormgeving, meubelmakerij.

Indien vier antwoorden juist	2
Indien drie antwoorden juist	1
Indien twee antwoorden juist	0

Maximumscore 1
13 ☐ Het antwoord moet de volgende strekking hebben (één van de volgende):
- *De mens als machine:* In het moderne (gerationaliseerde) arbeidsproces is de mens een automaat / robot / een verlengstuk van een machine (en slechts verantwoordelijk voor een klein deel van het (eind)product).
- *Het lichaam als mechanisme:* Het lichaam wordt gezien als een systeem met gewrichten (scharnieren) en spieren, waarvan alleen de biologische en/of de bewegingsfuncties worden benadrukt.

Maximumscore 4
14 ☐ In het antwoord moet worden uitgelegd dat Schlemmer vanuit een schematische en vrijwel perspectiefloze weergave van mensfiguren op het platte vlak, via reliëfs en sculpturen, een ontwikkeling doormaakte naar driedimensionale, beweegbare Figurinen / mensfiguren.

De volgende vier stadia:
- 1. Een *tweedimensionaal schilderij* waarop (een geometrische vlakverdeling met) schematisch/abstract geschilderde menselijke lichamen en delen daarvan te zien zijn — 1
- 2. Een *collage* waarin *tweedimensionale en driedimensionale* vormgeving met elkaar gecombineerd zijn, of: Een collage waarin bepaalde onderdelen van het lichaam in reliëf zijn aangebracht, terwijl andere onderdelen geschilderd zijn — 1
- 3. Een *driedimensionaal* abstract beeld van een mensfiguur, (dat vrij in de ruimte staat) — 1
- 4. Een *driedimensionale, beweegbare*, abstracte mensfiguur, of: Een Figurine (kostuum) voor 'Das Triadische Ballett' — 1

Maximumscore 2
15 ☐ twee van de volgende:
- Dans is beweging in de ruimte en sluit daarmee aan op de belangstelling van Schlemmer.
- Dans is visueel en abstract / Dans hoeft geen verhalende structuur te hebben, die door tekst gedragen wordt.
- Dans is een zwijgende kunstvorm (net als beeldende kunst).
- Dans geeft goede mogelijkheden om te experimenteren met basisvormen en -materialen.

per juist antwoord — 1

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Maximumscore 1

16 □ één van de volgende:
- De vorm is het kostuum en dat is geënt op bepaalde functies van de ledematen (trekpop).
- De vorm van de beweging/dans is een afgeleide van de (beperkte) bewegingsmogelijkheden die het kostuum oplevert.

Maximumscore 2

17 □ twee van de volgende:
- De bewegingen zijn sterk geënt op de (geometrische) vormentaal van het ballet, of: voor de beweging is geput uit het standaard-bewegingsmateriaal van het ballet.
- De danseres draagt spitzen en/of een rok die verwijst naar de traditionele, witte tutu.
- Het is vormgegeven als een pas de deux; ook goed: partnerwerk als in een ballet.

per juist antwoord 1

Maximumscore 1

18 □ Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
De muziek fungeert in beide fragmenten als een klanklandschap / akoestische ruimte.
Er is slechts geringe verwantschap tussen de dans en de muziek, of: Slechts af en toe gaan veranderingen in de dans gepaard met veranderingen in de muziek.

Maximumscore 1

19 □ één van de volgende:
- *Ja:* De beeldende kunst is dominant in het concept. Als gevolg daarvan zijn de dansers ondergeschikt gemaakt / gereduceerd tot 'ledenpoppen', of: Het lijken soms meer bewegingsstudies dan dat het dans is.
- *Nee:* De beweging wordt weliswaar door de kostuums in een bepaalde richting gedirigeerd, maar daardoor zijn de dansers nog geen automaten, of: Ondanks de beweging-belemmerende kostuums worden soms duidelijk herkenbare balletfiguren gedanst.
- *Gedeeltelijk wel, gedeeltelijk niet:* Bijvoorbeeld een combinatie van bovengenoemde antwoorden.

Blok 3

Maximumscore 1

20 □ één van de volgende:
- Er bleven maar een paar fragmenten van de TV-serie bewaard, de rest van de voorstelling van zaken werd aangevuld vanuit de herinnering en de fantasie.
- Omdat de liedjes gezongen bleven worden, bleven de herinnering en dus de verhalen over de serie levend.
- Het maakte bij veel mensen veel indruk, terwijl men niet meer in staat was het opnieuw te beleven.
- Ook van belang is geweest: de aanhoudende populariteit van de auteur en de voortdurende aandacht voor al haar werk.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Antwoorden	Deel-scores

Maximumscore 2

21 □ twee van de volgende:
- Dit decor kan veel speelser gebruikt worden door regisseur en spelers dan een realistisch decor en dat past goed bij de fantasie van het verhaal / de schrijfster.
- Op de beperkte ruimte van een toneel konden niet alle vertrekken naast elkaar gebouwd worden.
- De mensen hebben mogelijk een eigen herinnering aan het decor. Die herinnering kunnen ze bij dit summiere decor goed zelf inpassen, of: Er bestaat zo geen gevaar dat het nèt niet / helemaal niet op het televisiedecor lijkt dat het publiek nog van vroeger / van de foto's kent.
- Dit decor past bij de weinig realistische inhoud van de musical/liedjes.

per juist antwoord **1**

Maximumscore 2

22 □ *begrip:* Een familievoorstelling houdt in dat voor alle leden van een gezin - kinderen en volwassenen - (maar ook meisjes en jongens, mannen en vrouwen) er iets aan te beleven valt **1**

uitleg, het antwoord moet de volgende strekking hebben, bijvoorbeeld: **1**
- Kinderen kunnen herkennen hoe zij zelf spelen met een minimum aan materiaal, terwijl volwassenen (net zoals Rieks Swarte) zich wellicht herinneren dat in de televisieserie op ongeveer dezelfde manier een slee gemaakt werd, of:
- Zowel kinderen als volwassenen kunnen de speelse vormgeving waarderen, de eerste groep wellicht omdat het 'gewoon' leuk is, de tweede groep omdat het goed past bij dit soort theater (met verzonnen Russische steden als Wisjni en Wosjni) / omdat ze creatieve oplossingen doorzien.

Opmerking:
Bij de uitleg moet voor beide generaties (kinderen en volwassenen) iets specifieks genoemd worden.

Maximumscore 3

23 □ Van alle drie de genres moet de speelstijl benoemd of omschreven worden:
- *televisieserie:* introvert / klein / niet op de camera gericht / serieus / realistisch **1**
- *toneelversie:* naar het publiek gericht / onrealistisch (passend bij decor en attributengebruik) / wat meer extravert/uitvergroot dan in de televisieserie **1**
- *filmversie:* overdreven zoetsappig / smachtend / overdreven romantisch erotiserend / lieflijk / ouderwets **1**

Maximumscore 2

24 □ drie voorbeelden, zoals:
- Oude televisieseries worden herhaald (Swiebertje, Pipo, Floris, Peyton Place).
- Oude popgroepen komen weer bij elkaar voor een concert (Doe Maar).
- In mode en design herleven oude stijlen (kleuren en vormen) zoals Gispenmeubels, flowerpower: bloemenprints op behang en kleding.
- In het uitgaanscircuit worden feesten georganiseerd waarin bepaalde perioden, zoals de jaren 60/70/80 van de twintigste eeuw, herleven in de muziek.

Indien drie antwoorden juist **2**
Indien twee antwoorden juist **1**
Indien één antwoord juist **0**

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Antwoorden	Deel-scores

Maximumscore 2

25 □ • Rock&Roll-dans uit de jaren 50/60 van de twintigste eeuw wordt gecombineerd met een headspin/breakdancefiguur (Hip hop) uit de jaren 80 (en later) **1**

• Muziek uit de jaren 60 van de twintigste eeuw wordt gecombineerd met rap uit de jaren 70 (en later) **1**

Maximumscore 2

26 □ drie voorbeelden met een korte toelichting, zoals:

• Prototypen van ouderwetse kleding, zoals spencer / wit ondergoed / babydoll, worden opvallend in beeld gebracht.
• de kleuren in de kleding: deze zijn opvallend zoet
• overdreven ouderwetse kapsels, zoals de kuif van de kapper
• make-up: overdreven scherp aangezet
• glitter in de circusscène: zelfs in de verpleegstersuniformen
• mimiek: een Marilyn Monroe-achtige zoen in de camera in de circusscène
• ook goed: in de film wordt op een overdreven manier aan een subcultuur binnen de homowereld gerefereerd (in de kleding, in de erotiek, de extra aangezette, platte humor, de overdreven aandacht voor het uiterlijk)

Indien drie antwoorden juist **2**
Indien twee antwoorden juist **1**
Indien één antwoord juist **0**

Maximumscore 2

27 □ In de antwoorden moet duidelijk worden dat zij de voor die tijd moderne inhoud op een specifieke manier verpakt heeft, zoals (twee van de volgende):

• Ze maakte er een sprookje van vol humor.
• Ze verbeeldde de maatschappij satirisch / de maatschappij werd niet realistisch, maar satirisch neergezet.
• vrolijke/komische/prikkelende liedjes
• grappige/ironische dialogen
• personages die net te absurd voor de werkelijkheid zijn
• Het speelde zich allemaal af in een huiselijke sfeer, herkenbaar, veilig.

per juist antwoord **1**

Blok 4

Maximumscore 2

28 □ twee van de volgende:

• De poptraditie is van origine Engelstalig. Wil je aansluiting hebben bij de traditie dan zing je in het Engels.
• Het overgrote deel van de muzikale stijlen komt uit het Angelsaksische gebied; vanzelf neem je daarmee dan ook de Engelse taal over.
• Vanuit muzikaal oogpunt gezien prefereren veel popartiesten de klank van het Engels boven die van het Nederlands.
• Het Engels kan worden gezien als een contacttaal en wordt door velen begrepen.
• Wanneer je in het Engels zingt is je afzetgebied groter en kun je meer geld verdienen.
• Met Engelstalige nummers maak je meer kans om te scoren in de internationale hitlijsten.

per juist antwoord **1**

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Antwoorden	Deel-scores

Maximumscore 2

29 ☐ *Voor* (één van de volgende): **1**
- Mensen, dus ook tekstschrijvers, zijn veel beter in staat hun eigen ervaringen en emoties te verwoorden in hun eigen taal.
- Teksten in de eigen taal kunnen beter door het publiek begrepen worden.

en

Tegen (één van de volgende): **1**
- Bij muziek gaat het vaak meer om de emotionele beleving en die is goed mogelijk zonder de tekst te begrijpen.
- Veel popmuziek is bedoeld om op te dansen. De taal waarin gezongen wordt is dan van ondergeschikt belang, of: Bij veel popmuziek ligt de nadruk veel minder op de inhoud en verstaanbaarheid van de tekst dan op de muziek.
- Popmuziek is meestal een onderdeel van een totaalgebeuren waarbij het uiterlijk en het stemgeluid van de muzikanten vaak een belangrijker rol spelen dan de inhoud van de tekst.

Maximumscore 2

30 ☐ vier van de volgende:
- de uitstraling van de bandleden/solozanger (identificatieobject)
- De soort muziek moet veel mensen aanspreken / moet makkelijk in het gehoor liggen.
- Een groot publiek moet zich kunnen herkennen in de teksten.
- inhaken op een trend of juist iets nieuws brengen
- bekendheid hebben bij de pluggers / veel gedraaid worden op de radio
- regelmatig grootschalige optredens / meedoen aan festivals
- een goede manager
- PR/merchandising
- het hebben van een (opvallende) videoclip

Indien vier antwoorden juist	**2**
Indien drie antwoorden juist	**1**
Indien twee antwoorden juist	**0**

Maximumscore 2

31 ☐
- *Maatschappijkritiek* (één van de volgende):
  - het onderwerp: angst voor de bom: voordat de bom valt / en als de bom valt.
  - levensstijl: carrière maken / tegen van alles verzekerd zijn.
- *Doemdenken:* het vallen van een dergelijke bom lijkt onontkoombaar: (want) als de bom valt / laat maar vallen dan / het komt er toch wel van / het geeft niet of je rent
- *Liefde:* voordat de bom valt nog je grote liefde leren kennen: wil weten wie jij bent / maar liever weet ik wie jij bent

Indien drie antwoorden juist	**2**
Indien twee antwoorden juist	**1**
Indien één antwoord juist	**0**

Opmerking
Het volstaat om regelnummers te noemen in plaats van letterlijke citaten.

Maximumscore 1

32 ☐ De muziek klinkt vrolijk/vlot/lichtvoetig, de tekst daarentegen is somber/serieus. Dit contrast veroorzaakt het vervreemdend effect.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Antwoorden	Deel-scores

Maximumscore 2

33 ☐ twee van de volgende:
- De baspartij wordt benadrukt.
- De baspartij speelt riffs / korte melodietjes.
- Er is sprake van offbeat / de zwakke maatdelen worden benadrukt.
- De zang bestaat uit korte melodiezinnen.
- De solozang wordt afgewisseld met een koortje.
- Soms wordt de melodie meer gesproken dan gezongen.

per juist antwoord **1**

Maximumscore 2

34 ☐ vier van de volgende:
- de jeugdigheid van het publiek
- de massaliteit van het publiek
- het vertonen van massagedrag door het publiek
- het overdreven/hysterisch gedrag/gegil van het publiek
- het direct uit volle borst meezingen

Indien vier antwoorden juist **2**
Indien drie antwoorden juist **1**
Indien twee antwoorden juist **0**

Maximumscore 1

35 ☐ Het antwoord moet de volgende strekking hebben (één van de volgende):
- Ze kregen voortdurend massale aandacht van fans en pers, terwijl ze (naast het beroemd zijn) eigenlijk een zo gewoon mogelijk leven wilden leiden.
- Ze moesten optreden in grote zalen zoals sporthallen, terwijl ze zelf liever optraden in kleinere zalen / lekkere dansmuziek wilden maken voor een niet al te groot publiek / direct contact met het publiek wilden hebben.
- Ze waren niet meer in staat hun eigen leven te leiden/bepalen, terwijl dat toch een voorwaarde voor hun eigen welbevinden was.

Gebruikte muziekfragmenten

Muziekfragment 1
Doe Maar - Smoorverliefd
fragment (0:00 – 1:35)

Muziekfragment 2
Doe Maar - De Bom

Muziekfragment 3
Doe Maar - Pa
fragment (0:00 – 0:59)

Doe Maar - O.K.
fragment (0:00 – 2:02)

alle vier fragmenten afkomstig uit:
Doe Maar
Alles (2 cd's) 1999
Arcade 0110750

Einde

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.